

Lovforslag nr. L. 46. Fremsat den 17. oktober 1978 af Tove Jørgensen (DKP), Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP) og Jeune (DKP).

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Ændret byrdefordeling mellem stat og kommune)

§ 1.

I lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand, som ændret senest ved lov nr. 456 af 13. september 1978, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 udgår *1. pkt.* og erstattes med følgende:

»I vejledningsarbejdet skal anvendes personer, hvis uddannelse svarer til socialrådgiveruddannelsens indhold og omfang.«

2. I § 73, *stk. 2*, ændres »35 pct.« til: »30

pct.«.

3. I § 73, *stk. 3*, ændres »25 pct.« til: »20 pct.«.

4. I § 133, *stk. 1*, ændres »50 pct.« til: »75 pct.«.

5. I § 136 ophæves *stk. 2 og stk. 3*.

§ 2.

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende med virkning fra den 1. januar 1979.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er en genfremsættelse af tidligere lovforslag af 19. okt. 1977 (Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne sp. 585 og 1722, tillæg A. sp. 1153). Der er dog medtaget yderligere ændringer af § 29, 1. pkt., § 73, stk. 2 og stk. 3, og § 136, stk. 2, der i lighed med § 136, stk. 3, foreslås at udgå.

Hovedsigtet med forslaget er en ændret byrdefordeling imellem stat og kommuner inden for bistandslovens område.

Det er derfor ikke i forslaget forudsat, at der, hvis loven gennemføres, skal ske modregning i de generelle bloktilskud. Under forudsætning af uændret aktivitetsniveau vil forslaget ikke betyde merudgifter for det offentlige. Lovforslagets gennemførelse vil dog i sig selv kunne motivere til en aktivitetsforøgelse, der imidlertid for en stor dels vedkommende skal modregnes i besparelser til arbejdsløshedsdagpenge og bistandshjælp.

Med ovennævnte forudsætning vil ændringsforslaget til § 133 betyde en overførsel fra kommuneskatter til statsskatter til et provenu af 2,8 mia. kr.

Dette betyder for det første en mere solidarisk fordeling af byrderne til sociale udgifter, således at kommuner, der er ramt af stor arbejdsløshed med deraf følgende lavere skatteprovener, ikke alene skal bære byrderne af forøgede udgifter over bistandsloven.

For det andet indebærer en ændret byrdefordeling, ifølge svar fra socialministeriet, at skattepligtige indtægter under 120.000 kr., især i København og de store provinsbyer, samlet vil opnå skattelettelser. Skattepligtige indkomster over 120.000 kr. vil få mindre forhøjelser, med undtagelse af København og Århus. For skattepligtige indkomster på over 200.000 vil der samlet blive tale om noget større forhøjelser, med undtagelse af København, hvor også disse indtægtsgrupper vil opnå en ubetydelig skattelettelser. Forslagets samlede virkning vil således betyde en udgligning af byrderne mellem rige og fattige kommuner og en overførsel af skattebyrderne fra de laveste til de højeste indkomster.

Beregninger over virkningerne af maksimumgrænsernes ophævelse (§ 136, stk. 3) er foretaget af socialministeriet under forudsætning af en skønnet forhøjelse af maksimumgrænserne på 10 pct. ud fra forholdene i 1977/78. Uden tilsvarende reduktion af bloktilskuddene vil en sådan forhøjelse betyde følgende:

I. Beregning uden modregning af arbejdsløshedsdagpenge m. v.

	Merudgift mill. kr. 1977-78 niveau
Stat.....	85
Kommuner.....	- 15
Forældre.....	25
	<hr/> 95

Under forudsætning af, at hele merudgiften ved forhøjelser anvendes til lønninger, skønner ministeriet, at der vil kunne ansættes yderligere ca. 1500 pædagoger. De herved sparede arbejdsløshedsdagpenge vil udgøre ca. 70 mill. kr. Hertil kommer sparede udgifter til hjælp efter bistandsloven på ca. 5 mill. kr. samt et merprovener for indkomstskat på ca. 10 mill. kr., hvilket betyder, at den statslige merudgift reduceres til 0.

II. Beregning med modregning af arbejdsløshedsdagpenge m. v.

	Mindreudgift mill. kr. 1977-78 niveau
Stat.....	0
Kommuner.....	- 15
Forældre.....	± 25
Samlet offentlig besparelse...	<hr/> - 15

Der foreligger ikke noget økonomisk skøn over en nedsættelse af forældrebetalingen, som ændringen af § 73, stk. 2 og 3, forudsætter. En total fjernelse af forældrenes betalingspligt, som er kommu-

nisternes målsætning, ville i 1977-78 have kostet en statslig merudgift på ca. 375 mill. kr. med 50 pct. statsrefusion, svarende til en forhøjelse af udskrivningsprocenten på 1,4 procentpoint. Ved 75 pct. statsrefusion ville den statslige merudgift andrage ca. 560 mill. kr. Den foreslåede ændring af § 73, stk. 2 og 3, må således skønnes at andrage mellem $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{7}$ af disse beløb.

Selv om DKP går ind for en klækkelig forhøjelse af fripladsgrænserne, der burde være pristalsregulerede, mener vi ikke, at problemet med forældrebetalingen løses fuldt ud. Kun ved en generel nedsættelse af taksterne sikrer man, at det ikke kun er dem med de store ligningsmæssige fradrag, der har råd til at benytte sig af daginstitutionerne.

Da forslaget første gang blev fremsat, var der konstateret ventelister til daginstitutionerne på 72.000, heraf 30.000 akutte behov. I 1978 har Børne- og ungdomspædagogernes Landsforening offentliggjort en ny undersøgelse, der viser, at ventelisterne er steget til næsten 100.000 pladser, og at det akutte behov er på ca. 40.000 pladser.

En forøgelse af daginstitutionssektoren med 30.000 pladser ville med en statslig refusion på 50 pct. andrage en statslig merudgift på 205 mill. kr. svarende til en forhøjelse af udskrivningsprocenten på ca. 0,8 procentpoint. Udgiften skal dog modregnes i andre besparelser og øget skatteprovenu, idet en forøgelse af daginstitutionssektoren med 30.000 pladser skønnes at medføre 5.000 fuldtidsbeskæftigede arbejdspladser.

Ligestillingsrådet har beregnet, at en udbygning af daginstitutionerne vil betyde en samfundsøkonomisk gevinst på mellem 3.283 og 12.238 kr. pr. børnehaveplads, mens det giver et samfundsøkonomisk tab på mellem 9.793 og 838 kr. pr. vuggestueplads. Uddannelsesudgifter til pædagoger er medregnet i Ligestillingsrådets kalkule, og en kapacitetsudvidelse vil således specielt nedbringe ungdomsarbejdsledigheden varigt.

Der foreligger ikke beregninger over udgifterne ved ændringen af § 136, stk. 2, der indebærer, at kommunernes administrationsomkostninger som følge af bilstandsloven bliver refusionsberettigede. Endvidere kendes de økonomiske konsekvenser af det uddannelseskraft, der foreslås ved ændringen af § 29, stk. 1, endnu ikke, men også her må der forudsættes modregninger i sparede arbejdsløshedsdagpenge, da der p.t. findes et stort antal ledige socialrådgivere.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Efter at bilstandsloven nu har fungeret i over 2 år, har det vist sig, at befolkningen ikke modtager den fornødne rådgivning om de hjælpeforanstaltninger, som de har krav på iflg. denne lov. Da rådgiverne i de enkelte kommuner skal dække et langt større spektrum af hjælpemuligheder end tidligere og bl. a. skal erstatte den ekspertise, der tidligere var samlet i institutioner som mødrehjælp og revalideringscentre m. m., er det nødvendigt, at de gennem deres uddannelse erhverver sig den viden, der er nødvendig for at kunne vejlede andre forsvarligt.

Når særfor sorgen udlægges til amterne efter 1. januar 1980, vil der blive stillet yderligere krav til rådgivnings- og vejledningsarbejdet, der kan blive af vital betydning for de handicappedes senere livsforløb.

Til nr. 2 og 3

Forældretaksterne er alt for høje, og undersøgelser viser, at det fortrinsvis er mennesker med høje indtægter og mennesker, der har indtægter under fripladsgrænsen, der har mulighed for at frekventere daginstitutionerne.

Efter DKP's opfattelse burde daginstitutionerne i lighed med folkeskolen være et gratis tilbud til alle børn. Som et skridt på vejen herimod dette mål foreslås forældrenes andel af betalingen nedsat med 5 pct.

Til nr. 4

Forslaget giver bl. a. kommunerne en mulighed for at føre en ensartet takstpolitik inden for daginstitutionssektoren, idet evt. tilskud til nedbringelse af taksterne vil blive delvis dækket ind af det forøgede statstilskud.

Samtidig medfører den ændrede byrdefordeling, at solidaritetsprincippet får en større vægt i bilstandsloven.

Det bliver ikke den enkelte kommune med det evt. store sociale behov, der med en urimelig stor andel kommer til at dække udgifter i henhold til bilstandsloven på grundlag af egne skatteindtægter. Byrden fordeles derimod på den samlede befolkning.

Til nr. 5

Kommunernes administrationsomkostninger som følge af deres forpligtigelser i. h. t. bilstandsloven er blevet mangedoblet, både som følge af udvidede forpligtigelser som følge af loven, men også på grund af krisens omfang og langvarighed, der

har betydet et forøget arbejdspress på de enkelte bistandskontorer, uden at der er sket tilsvarende forøgelse af personalet. Dette har medført lange vente- og ekspeditionstider og er især gået ud over de tungeste sager, der ikke får den fornødne sagsbehandling. Det opsøgende arbejde, der hører til en af intentionerne i bistandsloven, er i de fleste kommuner en illusion som følge af personalemangelen. Da kommunernes sociale byrder er ulige fordelt, skønnes det rimeligere, at udgiften gøres

refusionsberettiget, således at det ikke kan betale sig at eksportere sociale problemer til andre kommuner.

Bortfaldet af stk. 3 vil medføre, at kommunerne selv får mulighed for at fastsætte normeringerne inden for daginstitution- og plejehjemssektoren i opadgående retning. I øjeblikket er det kun muligt at ændre normeringerne i nedadgående retning, hvorimod forbedringer begrænses af maksimumsreglerne, medmindre kommunerne selv dækker forøgede udgifter 100 pct.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 29 udgår 1. pkt. og erstattes med følgende:

»I vejledningsarbejdet skal anvendes personer, hvis uddannelse svarer til socialrådgiveruddannelsens indhold og omfang.«

§ 29. I vejledningsarbejdet skal anvendes personer, der i kraft af deres uddannelse eller tidligere virksomhed har særlige forudsætninger for arbejdet. Til støtte for vejlederne kan amtskommunens socialcenter stille sagkyndige til rådighed eller i specielle tilfælde selv påtage sig vejledningsarbejdet.

2. I § 73, stk. 2, ændres »35 pct.« til: »30 pct.«.

3. I § 73, stk. 3, ændres »25 pct.« til: »20 pct.«.

§ 73. Børnenes forældre betaler for opholdet efter regler, der fastsættes af socialministeren.

Stk. 2. Betalingen fastsættes således, at den til institutioner for børn under skolealderen udgør 35 pct. af udgifterne til ophold i institutionen, bortset fra ejendomsudgifter og udgifter til husleje og vedligeholdelse.

Stk. 3. For børn og unge i eller over skolealderen udgør betalingen 25 pct. af udgifterne for ophold i institutionen, bortset fra ejendomsudgifter og udgifter til husleje og vedligeholdelse, medmindre der for særlige grupper af institutioner fastsæt-

tes en lavere betaling.

Stk. 4. Tilgår der institutionen særlige indtægter, anvendes disse til nedsættelse af forældrenes betaling.

4. I § 133, stk. 1, ændres »50 pct.« til: »75 pct.«.

§ 133. Af en kommunes udgifter til bistand efter denne lov refunderer staten 50 pct.

Stk. 2. En kommunes udgifter til rådgivning og tilsyn efter afsnit II og til administration i øvrigt afholdes endeligt af kommunen.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter regler for afholdelse af udgifter til lægeerklæringer m. v. efter § 17.

5. I § 136 ophæves stk. 2 og stk. 3.

§ 136. Udgifterne vedrørende ophold på de øvrige institutioner, der er omhandlet i loven, afholdes af pågældendes opholdskommune og refunderes efter reglen i § 133, stk. 1.

Stk. 2. I udgifterne fradrages ikke de folke-, invalide- eller enkepensionsbeløb, der anses for pensionisternes betaling for ophold på institutionerne.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter et maksimumsbeløb for størrelsen af de udgifter, hvoraf statens tilskud efter stk. 1 beregnes.